

Σχέδιο υποβολής Ερευνητικής Εργασίας

Σχολικό Έτος: 2012-2013.....

Σχολική Μονάδα: 3ο ΓΕΛ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ

Β ΤΑΞΗ ΕΤΗΣΙΑ

Τίτλος ερευνητικής εργασίας:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ. ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ (Βαφτιστικά – Επώνυμα – Τοπωνύμια και Ανθρωπωνύμια)

.....
.....

Στοιχεία υπεύθυνων καθηγητών

Όνοματεπώνυμο	Ειδικότητα (ΠΕ)	Διατιθέμενες ώρες για το πρόγραμμα	Υλοποίηση Ερευνητικών Εργασιών σε προηγούμενα έτη (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σχετική επιμόρφωση (φορέας επιμόρφωσης)
Αλμπανούδης Πάυλος	ΠΕ02	50	ΝΑΙ	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Α.Π.Θ.

Παιδαγωγική διαδικασία

Α. Σκοπός έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

Κατανόηση της διαδικασίας ετυμολόγησης

Ετυμολογία και αρχαία ελληνική γλώσσα – Οι πρώτες απόπειρες

Ετυμολογία και νέα ελληνική γλώσσα

Ετυμολογικά λεξικά και πώς τα χρησιμοποιούμε

Η αξία της ετυμολόγησης – Εμβάθυνση της γνώσης για τη γλώσσα

Ετυμολογία και ορθογραφία

Παραγωγή και σύνθεση. Παραγωγικά επιθήματα και μηχανισμοί σύνθεσης

Ετυμολογία και ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας

Νεοελληνικό λεξιλόγιο (α. κληρονομημένες λέξεις β. παράγωγες λέξεις γ. δάνειες λέξεις)

Δάνεια και αντιδάνεια

Ετυμολογία και γλωσσικές επαφές

Ετυμολογία και διαλεκτολογία
Ετυμολογία και φωνητικοί νόμοι
Εφαρμογές ετυμολόγησης σε προσηγορικά
Εφαρμογές ετυμολόγησης σε κύρια ονόματα

B. Συνοπτική αιτιολόγηση του θέματος (κριτήρια επιλογής θέματος, συσχέτιση με διδασκόμενα μαθήματα, αναμενόμενα μαθησιακά οφέλη κλπ., ενδεικτικά μέχρι 300 λέξεις)

Επαφή με ένα άγνωστο πεδίο της γλώσσας
Πιο ολοκληρωμένη γλωσσική αντίληψη
Ανάπτυξη νέων ενδιαφερόντων για τη γλώσσα και τον νεοελληνικό γλωσσικό πολιτισμό
Πρώτες επαφές με την ιστορική και την εφαρμοσμένη γλωσσολογία
Οι πρώτες γνώσεις για τις αρχές της νεοελληνικής ονοματολογίας
Κατανόηση των αρχών της προέλευσης των ονομάτων με παράλληλη ανάπτυξη νέων ενδιαφερόντων
Τριβή με τη χρήση λεξικών
Γνωριμία με ετυμολογικά και ονοματολογικά λεξικά

Γ. Ενδεικτική περιγραφή μεθόδου που θα ακολουθηθεί (μέχρι 200 λέξεις)

Το πρώτο μέρος θα αφιερωθεί στη θεωρία της ετυμολογίας. Αφού γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορία και τους μηχανισμούς ετυμολόγησης, θα χωριστούν σε ομάδες και κάθε ομάδα θα αναλάβει συγκεκριμένο πεδίο μάθησης και δράσης (μηχανισμοί σύνθεσης, παραγωγικές καταλήξεις κλπ).

Στο δεύτερο μέρος θα γίνουν εφαρμογές στην προέλευση κύριων ονομάτων, κυρίως βαφτιστικών (αρχαίας, θρησκευτικής και λαϊκής προέλευσης), οικογενειακών, τοπωνυμίων και ανθρωπωνυμίων από ομάδες μαθητών.

Επίσκεψη σε ειδικές βιβλιοθήκες (Γλωσσολογικό Σπουδαστήριο, Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη, Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμπελοκήπων)

Δύο δίωρα μαθήματα ετυμολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή από τον καθηγητή γλωσσολογίας του Α.Π.Θ. και Διευθυντή του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών Γ. Παπαναστασίου.

Αναμένεται αυξημένο ενδιαφέρον.

Δ. Αναμενόμενα αποτελέσματα (Μέχρι 200 λέξεις)

Θα αντιμετωπίσουν οι μαθητές μια πρωτόγνωρη γλωσσική πραγματικότητα και γλωσσικές εφαρμογές εντελώς άγνωστες μέχρι τώρα. Θα υπάρξουν άμεσα και έμμεσα οφέλη για όλους τους μαθητές. Θα συνηθίσουν να ανατρέχουν σε λεξικά, κάτι που είναι σχετικά άγνωστο στους μαθητές. Ενδεικτικά παραδείγματα ετυμολογήσεων θα παρουσιαστούν στο τέλος μαζί με αντιπροσωπευτικά και χαρακτηριστικά λεξικά.

Ε. Πόροι – Υλικά – Εξοπλισμός

Δεν προβλέπονται

Στ. Ενδεικτική βιβλιογραφία

**Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών)
Ανδριώτη Ν., Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής
Μπαμπινιώτη Γ. Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας
Τριανταφυλλίδη Μ., Τα οικογενειακά μας ονόματα
κ.ά.**